

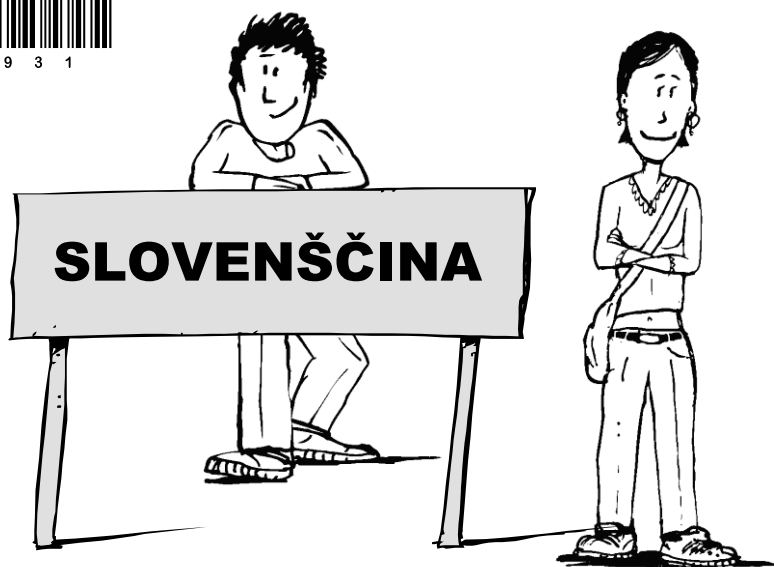
Šifra učenca:

Državni izpitni center

N 2 0 1 1 0 9 3 1

9.
razred

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Torek, 5. maj 2020 / 60 minut

*Dovoljeni pripomočki:
učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.*

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo, na kateri sta besedili 1 in 2. Nato pazljivo preberi navodilo posamezne naloge in jo reši. Pri reševanju nalog v prvem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 1.

Pri reševanju nalog v drugem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 2.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in v skladu s pravopisnimi pravili. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravega napiši na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Ta preizkus ima 16 strani, od tega 2 prazni.

N 2 0 1 1 0 9 3 1 0 3

PRILOGA

Besedilo 1

NAVADNA LISIČKA

Številni gobarji se najbolj razveselijo dobre gobarske letine lisičk. Pri njih jim je predvsem všeč okus, goba pa je poleg tega lepe barve in nenavadne oblike. Te gobe rastejo leto za letom na istih mestih in pogosto v velikih skupinah. Gobarji ponavadi ne izdajo svojih najdišč. Za začetnike je pomembno, da si vsako gobo natančno ogledajo, saj bi lahko namesto navadnih lisičk nabrali divje lisičkovce.

Klobuk navadne lisičke je širok 2–12 cm. Pri mladih gobah je sploščen. Trosnjak je lahko od zelo blede rumene do temno rumene barve, nekateri pa so skoraj oranžni. Starejše gobe lahko nekoliko zbledijo. Bet je visok 3–7,5 cm. Rumenkasto meso ima rahel, a zelo prijeten vonj po marelicah – kar je za navadne lisičke pomemben prepoznavni znak.

Za navadno lisičko so primerni vsi načini konzerviranja in shranjevanja. Zaradi nežnega vonja ponekod vlagajo te gobe v odišavljeno žganje, še boljše so v kisu ali deviškem olivnem olju. Primerne so tudi za sušenje.

Lisičke moramo še med nabiranjem temeljito očistiti. Klobuk skrtačimo po obeh straneh, po potrebi ga obrišemo z vlažno krpo. Gobo prerežemo vzdolžno in odstranimo vso umazanijo iz osrednje vdolbine. Okus lisičk je prijeten, zato so primerne za najrazličnejše jedi. Iz njih lahko pripravljamo samostojne jedi, prav tako pa jih lahko dodamo k drugim vrstam gob ter mesnim in ribjim jedem. Lisičke dajejo lepo barvo omakam. Kadar nabereemo več različnih gob, lahko pripravimo slastne jedi, v katerih se najbolje izrazijo različni okusi.

SLOVAR:

zlahka – z lahkoto

trosnjak – del gobe, v katerem nastajajo trosi

bet – spodnji del gobe

(Prirejeno po: Jordan, P., in Wheeler, S., Vodnik po svetu gob. Ljubljana: Slovenska knjiga 2005.)

(Vir slike: <https://www.gutenberg.org/files/40952/40952-h/40952-h.htm>. Pridobljeno: 21. 11. 2019.)

2

Besedilo 2

Jean de La Fontaine

HRAST IN TRSTIKA

Hrast in trstika sta rasla nedaleč drug od drugega. Nekoč je hrast svoji sosedi rekel: »Ti bi se upravičeno lahko pritoževala nad naravo, ker te je ustvarila takšno. Še najmanjši ptiček kraljiček je pretežko breme za tvoje steblo. Že vetrc, ki mršči vodo, te prisili, da skloniš glavo ... Pa poglej mojo krošnjo: kakor gora je. Ne le da ustavlja sonce na njegovi poti na zemljo, temveč sta vsaka huda nevihta, vsak močen veter zanjo kakor pomladanske sape.«

Trstika ga je poslušala in molčala. Hrast je nadaljeval: »Bolje bi bilo, draga soseda, če bi rasla v zavetju moje krošnje, ki, kakor vidiš, prekriva pol travnika. Potem se ti ne bi bilo treba vsakomur priklanjati, varoval bi te pred vsemi vetrovi.« Trstika mu je s svojim tankim glasom odgovorila: »Vi, sosed hrast, govorite tako zato, ker ste po naravi dobrosrčni in mislite na svoje bližnje. Toda naj vas nikar ne skrbi zame. Vetrovi so za trstiko manj nevarni kakor za hraste. Jaz se pred njimi upogibam, sklanjam glavo in – se ne zlomim. Vetrovi odidejo, jaz pa se spet vzravnam. Kar pa zadeva vas, sosed, ste se res vse do zdaj upirali tudi najhujšim viharjem. Pred nobenim se niste upognili, ostali ste zravnani. Toda kateri od naju bi si drznil reči, da je najinega boja z vihrami že konec?«

Trstika še ni do konca izrekla teh besed, ko so se na obzorju pojavili črni oblaki. Nebo so začeli parati bliski, zabobnel je grom – bližala se je najstrašnejša izmed vseh neviht, kar jih je kdaj pustošilo po tej deželi.

Trstika se je pred vsakim sunkom vetra upognila, hrast mu je kljuboval vzravnani. Veter je ojačal sunke; zdaj je tulil nad vso naravo in rušil vse pred sabo. Naposled je padel tudi hrast, vihar ga je izpulil s koreninami vred. Podrl je orjaka, ki je doslej s svojim vrhom paral nebo. Ko je nevihta minila, je na trstiko sedel ptiček kraljiček; spet se je sklonila, celo pod njim je upognila hrbet.

»Včasih je modrost pomembnejša od moči.«

SLOVAR:

trstika – močvirska ali vodna rastlina z visokim, tankim, votlim stebлом

(Prirejeno po: Jean de La Fontaine, Poučne basni za mladega bralca. Ljubljana: Založba Grahovac 2012.)

N 2 0 1 1 0 9 3 1 0 5

I. DEL**Preberi besedilo 1 in reši naloge.**

1. Kaj je prebrano besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Reklama.
- B Opis.
- C Potopis.
- D Obvestilo.

(1 točka)

2. a) Na črto napiši naslov besedila.

b) V kateri knjigi je bilo objavljeno besedilo? Naslov knjige napiši na črto.

(2 točki)

3. Kaj je namen besedila? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Bralca seznanjajo, kje uspevajo divji lisičkovci.
- B Bralca seznanjajo z natančnim postopkom vlaganja jurčkov.
- C Bralca seznanjajo z opisom in uporabo navadne lisičke.
- D Bralca seznanjajo s posledicami zastrupitve z gobami.

(1 točka)

7. Na črte dopolni poved z besedami iz 4. odstavka besedila.

Iz njih lahko pripravljamo _____ ,
prav tako pa jih lahko dodamo k drugim vrstam gob ter
_____ in ribjim jedem.

(2 točki)

8. Kako imenujemo del gobe, v katerem nastajajo trosi? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

9. Kako si sledijo koraki v postopku čiščenja lisičk? Pravilno zaporedje označi s številkami od 1 do 4. Številke napiši na črte.

- _____ Gobe vzdolžno prerežemo.
- _____ Odstranimo vso umazanijo iz osrednje vdolbine.
- _____ Klobuk skrtačimo po obeh straneh.
- _____ Obrišemo z vlažno krpo.

(2 točki)

10. Spodnjo poved postavi v sedanji čas in jo napiši na črto.

Letos bomo nabirali samo lisičke.

(2 točki)

2

4. Iz prvega odstavka besedila prepisi eno od povedi, ki opisuje hrastovo krošnjo. Poved napiši na črte.

(1 točka)

5. Ko so se na obzorju pojavili črni oblaki, se je zgodilo več pojavov. Dva izmed njih napiši na črti.

(2 točki)

6. Odgovori na vprašanji, povezani z dogajanjem med nevihto. Odgovora napiši na črti.

- a) Kaj se je dogajalo s trstiko ob vsakem sunku vetra?

- b) Kaj se je dogajalo s hrastom ob vsakem sunku vetra?

(2 točki)

N 2 0 1 1 0 9 3 1 1 3

9. Katera pregovora dobro predstavljata sporočilo zgodbe? Obkroži črko pred dvema pravilnima pregovoroma.
- A Jabolko ne pade daleč od drevesa.
 - B Kdor visoko leta, nizko pade.
 - C Kjer osel leži, tam dlako pusti.
 - D Kar lahko narediš danes, ne odlašaj na jutri.
 - E Lastna hvala, cena mala.

(2 točki)

